

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.04.08-2024.04.15.

Időjárás:

A múlt héten folytatódott Zala vármegyében is (az ország többi részéhez hasonlóan) a száraz, meleg időjárás. Csapadék csak nyomokban hullott. Az éjszakai hőmérsékletek hasonlóak voltak az előző héthez (minimum: 5,45-13,12 fok), a nappali hőmérsékletek enyhén emelkedtek (15,47-29,52 fok). A nagy hőmérséklet különbség miatt hajnalban-reggel jelentős volt a páralecsapódás, de a gyakori szeles időszakok miatt hamar felszáradt.

A páratartalom viszonylag magas volt, átlagosan 70 % felett mindenütt.

A szeles napok a permetezéseket hátráltatták.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: kalászhányás kezdete (kikalászolás-első portokok látszanak), őszi búza: zászlós levél megjelenése.

Károsítók:

A meleg időjárásban a gabonafélék fejlődése felgyorsult. A száraz időjárás miatt azonban a károsítók stagnáló vagy kisebb tömegével találkozhatunk.

A **sárgarozsda** tüneteit legfeljebb észlelési szinten lehet megfigyelni, előfordulása nem jellemző az állományokban, amely a száraz, meleg időjárással is magyarázható.

Rozsdabetegségek közül legfeljebb őszi árpában találkozhatunk észlelési szintű **törperozsda** tünetekkel az alsó leveleken de csak egy-egy állományban jellemző.

A **szeptóriás levélfoltosság gyenge-közepes mértékű** fellépése nem változott az eddig is érintett állományokban. Az érzékeny fajtákban általánosan fordul elő a betegség az alsó leveleken. A korábban erősebben fertőzött állományokban a betegség terjedése visszaszorult (száraz meleg+védekezés).

A korábban egy-egy állományban jelentősen fellépő **pirenofóras levélfoltosság** –amelyet azóta egyértelműen igazoltunk- terjedése is minimálisra csökkent, a száraz, meleg időjárás miatt nem okozott újabb fertőzésveszélyt.

A **lisztharmat** tünetei továbbra is általában észlelési szintűek őszi búzán, egy-egy sűrűbb vetésű, nagyobb vegetatív tömegű állományban láthatóak a tünetek a száron, de felfelé terjedése stagnált vagy csak nagyon minimális volt az elmúlt héten. A telepek pusztulása a meleg ellenére sem jellemző, mert az állomány alsó részén a kórokozónak hosszú ideig kedvez a párás mikroklíma.

Őszi árpán a hálózatos (pirenofóras) levélfoltosság újabb terjedése szintén nem jellemző, maradt a gyenge mértékű fertőzöttség az érzékeny állományokban, elsősorban az alsó leveleken (1. fotó). A lehüléssel és csapadék érkezésével várható legfeljebb újabb erősödés.

1. fotó: Hálózatos levélfoltosság az őszi árpa alsó levelein (2024.04.15.)

A **vetésfehérítő bogarak** egyedszáma lecsökkent, mely részben a védekezéseknek köszönhető, de rovarölőszeres kezelésben még nem részesített táblán is egyértelmű a populáció gyérülése. A vármegye több pontján találni kártevőtől teljesen mentes táblákat, ahol pedig jelen van a kártevő, ott legfeljebb 4-8 db imágó/10 hcs mennyiségben. Egy-egy táblán látni tojásrakás nyomait (mostanra bebarnult tojásokat), amely jelzi, hogy az megkezdődhetett góc-szerűen de a lárvakelés már nem következett be.

ŐSZI KÁPOSZTAREPCE

Növényfenológia: virágzás (>80 %-os virágzás a fővirágzaton, kötődött becők, szíromhullás).

Károsítók:

A repcében is hasonló a rovarkártevők helyzete mint a búzában. Habár a meleg időjárás kedvezne a fénybogárnak vagy éppen a repcebecő-ormányosnak, egyedszámuk mégis jelentősen visszaesett.

A **repce fénybogár** népessége egy-egy táblán 10-20 db imágó/10 hcs mennyiség, míg a **repcebecő-ormányos** 2-4 db imágó/10 hcs. volt a napsütéses (de szeles) napokon.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

Növényfenológia:

Folytatódott a napraforgó és kukorica alá a talaj előkészítés, vetés. A talajhőmérsékletek továbbra is kedvező tartományban alakulnak, bár kisebb csökkenés megfigyelhető a felső 5 cm-es rétegben (valószínűleg az éjszakai lehűlések miatt): 12,2-21,8 °C.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE, DIÓ

Növényfenológia:

Szilva, cseresznye, meggy, kajszi: gyümölcsfejlődés;

Alma: virágzás vége-kötődés. Körte: kötődés-gyümölcsfejlődés (~5 mm-es gyümölcskezdemények).

Dió: virágzás-kötődés

Károsítók:

A kötődött **csonthéjasokban** folyamatosan jelennek meg a **moniliás virág-és hajtásfertőzés** tünetei a fákon. A virágzás befejeződésével (és a száraz, meleg miatt is) a fertőzésveszély csökkent, de a fertőzött hajtások mielőbbi eltávolítása javasolt.

A **tafrinás levélfodrosodás** számára sem kedvezett az elmúlt időszak. A fákon korábbi fertőzés nyomai láthatóak gyenge-közepes mértékben.

Csonthéjasokban intenzív, nagy számú a **keleti gyümölcsmoly** rajzása. A védekezésre fel kell készülni. Szilvában megjelentek a **szilvamoly** első egyedei.

Körtében a körtelevélbolha tojásrakása folyamatos kissé csökkenő, de a lárvakelés, lárvafejlődés töretlen. Jelenleg a teljes populációból a tojások~10 %-ot, L1: 20 %; L2: 40 %; L3: 30 %-ot képvisel. A védekezések elvégzése javasolt.

Almán a levélpirosító levéltetű kártétele szintén visszaszorult, legfeljebb gyenge mértékű kártétel látszik egy-egy fajtán.

Megfigyelhető a **vértetvek** lombkoronába történő felfelé terjedése a fertőzött fákon. A szíromhullás utáni védekezések megkezdhetők a rajzó lárvák és kisebb részt a viasz szállal borított egyedek ellen.

2. fotó: Viasz szállal fedett vértetű telep almán (2024.04.15.)

Almában megjelentek az **almalevél-aknázómoly** és az **almamoly** első egyedei a csapdákban. Almában a **varasodás** fertőzésveszélye a száraz napok miatt csökkent. Tünetek még nem láthatóak. Amennyiben csapadékosabbá válik az időjárás, a fertőzésveszély emelkedik, ezért intenzív megelőző védelem javasolt.

Ezzel szemben **körtében** –valószínűleg a csapadékos napokon bekövetkezett fertőzések következményeként- megjelentek az első **varasodás** tünetek a virágkocsányon és a kis kötődött terméseken. Az előrejelzett csapadékos napok kedveznek a kórokozó terjedéséhez, ezért a védekezés indokolt.

Almában és körtében az **erwíniás betegség** fertőzésveszélye csökkent az elmúlt héten. Rendelkezésre álltak a fertőzéshez szükséges hőmérsékleti értékek, a virágzó állomány, de a száraz körülmények között a baktérium fertőzése nem valósulhatott meg. Ez szerencsés helyzetet teremtett azokban a fajtákban amelyek a szíromhullás-kötődés állapotában vannak jelenleg, mert az ezután érkező csapadékkal a fertőzés már nem történhet meg. Ezzel szemben veszélyeztetettek azok az alma fajták amelyek még virágzásban vannak (pl. Topaz, Orion, Sirius, Karneol stb.), illetve a birs. Ezekben a fajtákban az **erwíniás betegség elleni megelőző védekezést folytatni szükséges**.

Almában (főleg házi kertben) és **birsben** tömegesen jelentek meg az érzékeny fajtákon a **lisztharmit** tünetei a hajtásokon és a virágzatokon. A csapadékos, lehűlő idővel a fertőzésveszély csökken, a betegség terjedésének lassulása várható.

Birsben megjelentek a **diplokarponos levélfoltosság** első tünetei. Védekezés javasolt.

SZŐLŐ

Növényfenológia: rövid hajtás állapot, fűrtkezdemények megjelenése.

A meleg időjárás a szőlő fejlődését, hajtásnövekedését felgyorsította. Egyes fajtákban már a fűrtkezdemények is láthatóak. Az atkák fertőzése góc-szerű, általában gyenge mértékű. Az ültetvények szemléje javasolt.

Megkezdődött a tarka szőlómoly rajzása az ültetvényekben, de csak szórványosan. A kártevő csapdázása javasolt. A védekezésre fel kell készülni.

Az eddigi intenzív fejlődés a hétre előrejelzett drasztikus lehülés miatt visszafogottabb lesz. Ha az éjszakai hőmérsékletek tartósan 10-11 fok alá süllyednek, akkor a betegségek (lisztharmat, peronoszpóra) fertőzésveszélye is csökken. A későbbi várható (egyelőre bizonytalan) felmelegedés miatt a védekezésekre fel kell készülni.

Zalaszentlőrinc, 2024. április 15.

Tűh Annamária
előrejelző